

عادی یعنی اشتغال، معیشت و قدرت خرید اقتصادی. متأسفانه نه تنها اتفاق ویژه‌ای نیفتاد، بلکه وضعیت قشرهای ضعیف‌تر هم شد. زمان دولت قبل از این جهت بهتر بود. از ابتدا دلسوزان به دولت تذکر دادند، اما متأسفانه گوش این دولت در مقابل شنیدن انتقادها پر بود؛ هیچ‌گاه گوش نکرد بالاخص شخص آقای روحانی. نکته منفی دیگر برای آقای روحانی این بود که سطح توقعات را خیلی بالا برد؛ در حالی که این قدر امکانات نداشت. کشور در سال ۹۲ در تحریم بود و بالا بردن این سطح از توقعات، خطای استراتژیک بود. از طرف دیگر دولت حل بسیاری از مشکلات را به توافق هسته‌ای منوط کرد و «برجام» را بسیار بزرگنمایی کرد. در حالی که عقل سلیم می‌داند اجرای «برجام» در اختیار ما نیست. اما دولت سطح توقع را بالا برد؛ ضعف مدیریتی و موافقی که نهاد های نظارتی در کار دولت به وجود آوردند، باعث شد که دولت آقای روحانی، بر تحرک، پویا و فعال نباشد. ما می‌دانیم نمود عینی آمار کاهش نرخ تورم و افزایش رشد اقتصادی در جامعه زمانبر است و عموم مردم با آمارهای اعلام شده کاری نداشته و با صحنه ارتکاب واقعی اقتصاد مواجهند. فقط تورم ملاک نیست. جامعه پنبیر را با قیمت دو سال پیش می‌خرد، اما جوانانش بیکار است و نمی‌تواند کار کند و همان پنبیر را بخرد. وضعیت رکود در صنعت و کشاورزی ما بسیار شکننده است. در سیاست خارجی «برجام» مثل خورشید تابان تابید و باعث شد ما خیلی از نقاط ضعف در سیاست خارجی را نبینیم. در سیاست خارجی ضعف‌های بزرگی داریم، اما برجام و دلمشغولی به آن نگذاشت ما آنها را ببینیم. در عرصه سیاست داخلی نیز این دولت حرف قابل دفاعی برای گفتن ندارد. من نمی‌خواهم همه دستاوردهای دولت رانفی کنم، دولت قطعاً دستاوردهایی داشته است، اما این مقدار دستاورد برای اینکه در ۹۶ انتخابات راحتی را داشته باشد، کافی نیست. بنابراین این نخستین انتخابات بین دوره‌ای است که به طور جدی باید نگران بود رئیس جمهوری مستقر رأی نیاورد. اینکه خود آقای روحانی هم اعلام نمی‌کند، نشان می‌دهد دچار نوعی رخوت در تصمیم‌گیری و شجاعت نداشتن برای ورود به بعضی صحنه‌ها است. اصلاح طلبان هم منتظر روحانی هستند؛ به نظر من مشکل اصلاح طلبان در انتخابات ۹۶ بیشتر از اصولگرایان است؛ زیرا پشتیبانی از روحانی، سرمایه‌گذاری روی فردی است که اگر رأی نیاورد اصلاح طلبان همه چیز را از دست می‌دهند. مرحوم مهدوی کنی در انتخابات دوم خرداد گفتند اصولگرایان می‌خواستند همه چیز را به دست بیاورند و همه چیز را از دست دادند و حال به نظر می‌رسد اصلاح طلبان در خطر چنین اتفاقی هستند. اگر اصلاح طلبان بخواهند نامزد آلترناتیو معرفی کنند باز هم مشکل پیش می‌آید. زیرا ممکن است نزدیک انتخابات ببینند وضعیت رأی آقای روحانی خیلی خوب نیست، اما آن موقع نمی‌توانند روحانی را مجاب کنند که کنار بکشد. اگر هم بخواهند آلترناتیوی معرفی کنند که بعداً کنار بکشد اصلاً چرا معرفی اش می‌کنند؛ در ضمن هر آلترناتیوی به این زودی و راحتی کنار نمی‌رود؛ بگذرید از دکتر عارف که ممانعت طبع داشتند. اصولگرایان هم همین‌طور هستند و به هر کس بگوئی کنار بکشد، فکری نمی‌کنند ریاست جمهوری حق مسلمش است.

آقای دهقان نظر شما درباره انتخابات رقابتی ای که هنوز کاندیدایش مشخص نیست، چیست؟

دهقان: اتفاقاً ها و انتخاب‌های غیر مترقبه معمولاً در پایان دوره هشت ساله دولت‌ها اتفاق می‌افتاد. فراموش نکنید تا الان تمام رئیس جمهوری‌های ما دو دوره‌ای بودند با اینکه آقای شان در دوره دوم برتزش‌هایی داشته است. آقای حق شناس به پدیده ارتباطات و رشد روز افزون فضای مجازی و رسانه‌های موبایلی اشاره کردند. در کنار این‌ها ما قشر فرهیخته‌ای داریم که در خانه‌هایشان تبادل اطلاعات می‌کنند و این‌ها می‌تواند باعث افزایش سطح دانایی کل خانواده‌های ایرانی بشود. ما یادمان نرفته روزگار نه چندان دوری را که مردم دچار آس و ناامیدی بودند و رؤسای دوقوه در یکشنبه سیاه به هم پرخاش کردند. در دولت قبل شاهد سونامی کاهش ارزش پول ملی بودیم؛ ناامنی جامعه ایران را فرا گرفته بود و آقای روحانی در چنین فضایی روی کار آمد. در اینکه انتظارات بالا برده شد، حرفی نیست اما این رقابای روحانی نبودند که انتظارات را بالا بردند؟ دولت تلاش کرد دلسوزانه از نیروهای فهیم انقلاب در کابینه اش استفاده کند اما فهم جامعه از دستاوردهای دولت، تا چه حد تحت الشعاع رویکرد صدا و سیما می‌ماند؟ صدا و سیما بخش قابل توجهی از جامعه را پوشش می‌دهد و در سه سال گذشته بسیار کم لطفی کرد. عملکرد احمدی نژاد با عملکرد روحانی زمین تا آسمان تفاوت داشت، اما صدا و سیما در آن دولت چه رویه‌ای داشت و در این دولت چه رویه‌ای را دنبال کرد. اندک‌ای دولت به چند روزنامه است؛ اما مگر این روزنامه چقدر بر دو شمارگان دارد؟ با این همه نباید از ظرفیت فضای مجازی غفلت کرد. رأی ۷۱ اسفند سال

گذشته را به یاد بیاورید. در تهران یک نفر از فهرست اصولگرایان رأی نیاورد. آقای سلطانی فرد در سال ۹۲ برای وزارت مطرح شد و در مجلس قبلی ۸۷ رأی آورد ولی در مجلس دهم بیشترین رأی را بین سه وزیر پیشنهادی کسب کرد. رأیی که نشان می‌دهد جامعه کسانی را به پارلمان فرستاد که به آقای روحانی نزدیک بودند. انتخابات مجلس دهم همین چند ماه پیش برگزار شد و دیدیم با وجود تهمت‌هایی نظیر «فهرست انگلیسی» مردم به فهرست و نامزدهایی اقبال نشان دادند که به روحانی نزدیک بودند. اگر این نشان بهبود وضعیت روحانی نیست، نشانه چیست؟ تحریم‌های ایران در اواخر دولت احمدی نژاد، روند عرق‌افزیه شدن ایران را طی می‌کرد. صادرات نفتی ما از ۲ میلیون و ۴۰۰ به یک میلیون و ۲۰۰ بشکه رسید و همین‌طور هم کم می‌شد. دکتر روحانی اخیراً اشاره کردند اگر اوضاع به همان منوال ادامه پیدا می‌کرد، به جایی می‌رسید که حتی نمی‌توانستیم حقوق کارمندان را بدهیم. در تحلیل‌های خود درباره عملکرد دولت باید به این زمینه‌ها توجه کنیم. عربستان و اوپک قبول کرد در صادرات نفت به صحنه قبل از تحریم‌ها برگردیم؛ اگر همین دستاورد در دولت قبلی بود صدا و سیما بزن و بکوب راه می‌انداخت؛ ولی خیلی راحت از آن گذشت. صدای دولت، در پیروپاگانندای صدا و سیما چقدر برد دارد؟ سخنگوی دولت چقدر می‌تواند حرف بزند؟ دولت از این جهت ضعیف است ولی از آن طرف در فضای مجازی برد با دولت است. بر این اساس معتقدم پایگاه رأی دولت فریه‌تر شده است و آگاهی مردم افزایش پیدا کرده است. تحلیل آقای ایمانی را می‌پذیرم که چهره‌های کمتر شناخته شده رأی منفی کمتری دارند، اما همان پیشینه به ما می‌گوید

در انتخابات میان دوره‌ای دولت‌ها، نامزدهای مقابل رئیس جمهوری مستقر بیروز نشده‌اند. جامعه بعد از پایان ۴ سال اول، فرصت ۴ ساله بعدی را به رؤسای جمهوری می‌دهد تا کارش را تمام کند.

در انتخابات اسفند سال گذشته، عمده تمرکز جناح اصولگرا، روی مسائل اقتصادی و معیشتی بود که البته نتوانست در جذب آرای لازم، موفق باشد. سیاست‌ها و برنامه‌های آقای روحانی تا حدود زیادی مشخص است و هر سه بزرگوار در

بررسی ضمنی عملکرد دولت به آن اشاره کردید. بر اساس موضع‌گیری‌ها و اظهارات مطرح شده از سوی اردوگاه رقیب روحانی، نشانه‌هایی از برنامه منسجم و مدون برای رفع کاستی‌های مورد ادعای عملکرد دولت دیده می‌شود؟ اصولگرایان به جزئیات سیاست‌ها و برنامه‌های دولت روحانی نقد جدی دارند اما مسأله اینجاست برنامه اصولگرایان برای اداره کشور چیست؟

حق شناس: ابتدا در ادامه بخش قبلی بگویم آنچه روحانی تحویل گرفت، کشوری در حال سقوط و مخروبه بود؛ بخصوص در عرصه اقتصاد. نمی‌شود این را کتمان کرد. فقط کافی است آمار را مرور کنید؛ رشد اقتصادی منفی ۶ در اقتصاد ما فقط در دوران اشغال کشور در جنگ جهانی دوم مشاهده شد؛ حجم درآمدهای نفتی دولت احمدی نژاد در ۸ سال، بالغ بر ۸۰۰ میلیارد دلار بود اما وضعیت اقتصادی کشور در دو سال پایانی و زمان تحویل دولت، فاجعه بود. تنها بخش قابل دفاع عملکرد احمدی نژاد دو سال نخست بود که آن هم نتیجه عملکرد دولت اصلاحات بود. در تمام دولت‌ها در حوزه اقتصاد، سال اول عملکرد دولت را نباید به پای آن دولت بگذاریم؛ کم‌اینکه بدترین سال عملکرد روحانی هم سال اول است که نتیجه دولت قبلی بود. دولت آقای روحانی خیلی تلاش کردند تا رشد را به درصد برسانند. در حوزه تورم چه تحویل گرفت؟ تورم ۳۵ درصدی؛ قبل از دولت احمدی نژاد تنها در دولت اول آقای هاشمی بود که بعد از جنگ بود چنین تورمی را داشتیم. ارز ۹۰۰ تومانی را ۳۲۰۰ تومان تحویل داد. رشد اشتغال در دولت احمدی نژاد، صفر درصد بود و در واقع یک مخروبه تحویل روحانی داد.

ایمانی: صحبت ما درباره عملکرد دولت قبل نیست زبان‌هایی که دولت قبل به وجود آمد حرف دیگری است. آقای حق شناس تا چه زمانی می‌خواهیم در دفاع از دولت روحانی، همه چیز را گردن

ایمانی: احتیاج

نیست جلوی آقای روحانی نامزد قدری باشد؛ آقای روحانی به رقیب قدرتمند احتیاج ندارد؛ زیرا چه خوشمان بیاید چه خوشمان نیاید ممکن است با رقبای معمولی هم صحنه را واگذار کند

دولت قبلی بیندازیم. افکار عمومی این را نمی‌پذیرد. اگر قالیباف هم رئیس جمهوری شده بود یا آقای جلیلی، تا یک سال می‌شد این حرف‌ها را زد؛ چهار سال نمی‌شود؛ آیا ۴ سال بعد هم اگر روحانی بیاید می‌خواهد بگوید تورم دولت احمدی نژاد آن قدر بود و ما اینقدر کردیم.

حق شناس: آقای ایمانی ساختمان پلاسکو با آن عظمت در ۴ ساعت سوخت و پایین ریخت؛ اما خاموش کردن آتش ۱۰ ساعت و آواربرداری یک هفته طول کشید؛ دو سال هم طول می‌کشید تا مجدداً آن را بسازند. کشوری به وسعت ایران خراب شد، آواربرداری و بازسازی چقدر زمان می‌خواهد؟ به هر روی ما از رقیب انتظار نداریم از دستاوردهای روحانی دفاع یا از آن تعریف کند. خود دولت باید از خودش دفاع کند. جریان مقابل روحانی، هم باید «دلواپس» باشد هم «منتقد»؛ زیرا حوزه قدرت است و شوخی ندارد. جریان رقیب در رقابت‌ها انتقادی وارد شده و نقاط ضعف را می‌گوید؛ ۸-۷ عنصر وارد میدان می‌کند که همه منتقد جدی خواهند بود. در این میان انسجام دولت در دفاع از خودش مهم است؛ متأسفانه مجموعه دولت از روحانی فاصله زیادی دارد؛ در خیلی موارد آقای روحانی تنهاست؛ استانداران با ایشان همراهی نمی‌کنند؛ انجمنی را که در دولت سازندگی و اصلاحات بود در این دولت نمی‌بینید. فقط دولت اول احمدی نژاد که چند نیرو به آن تحمیل شده بود چنین شمالی داشت. احمدی نژاد در دوره دوم نیروهایش را یکپارچه کرد. متأسفانه خیلی از نیروهای روحانی با احتیاط از دولت حمایت کرده و حاضر نیستند برای دولت بجنگند. شماری از عاقبت طلبان را در مجموعه دولت می‌بینیم که حاضر

نیستند برای روحانی هزینه بدهند. از روز اول گفتیم استاندارانی را انتخاب کرده‌اید که با فاصله از شما حرکت می‌کنند؛ خیلی از نیروهای کلیدی، نیروهای احمدی نژاد هستند که حاضرند برای احمدی نژاد جان بدهند.

ایمانی: آقای حق شناس می‌فرمایید دولت قبل آن میزان درآمد داشت که غلط است؛ بخش قابل توجهی از پول‌های دولت قبل، بلوکه شده بود و در این دولت وصول شد. آن دولت نفت فروخت و پولش را این دولت گرفت؛ چون ما تحریم بودیم، باید انصاف را رعایت

کنیم. نقد دولت قبل موضوع دیگری است؛ اصلاً چرا در دولت قبل ایران تحریم شد؟ البته در آن دوران ما پیشرفت‌های عظیم هسته‌ای داشتیم؛ اما تحریم‌ها به دلیل مواضع تند احمدی نژاد بود یا مسائل هسته‌ای؟ مسئول تحریم‌ها آن دولت بود؟ می‌دانید آن دولت هم تمایل زیادی به مذاکرات داشت و کارهایی هم کرد؛ اما به آن دولت اجازه داده نشد. بنده معتقدم بحث تحریم، متعلق به این دولت و آن دولت نیست؛ نه دولت اصلاحات که در روزهای آخر که مهرو موم را شجاعانه شکست؛ نه دولت احمدی نژاد که تحریم شد و نه دولت روحانی که «برجام» را امضا کرد. من به صحنه هسته‌ای این گونه نگاه می‌کنم. البته اگر بخواهیم عملکرد دولت قبل را قضاوت کنیم، نقد‌های جدی وجود دارد. درباره موضوع دیگری هم که مطرح شد باید گفت فضای مجازی همیشه به نفع یک جریان نیست؛ این تفکر اشتباه است که چون اینترنت و ماهواره در استان‌های سیستان بلوچستان هست، روحانی رأی می‌آورد. گاهی این فضای مجازی، کاملاً عکس عمل می‌کند. از صحنه‌هایی مانند رحلت و تشییع آقای هاشمی نمی‌شود نتیجه گرفت که چون تعداد زیادی در تشییع شرکت کردند، آرای آقای روحانی بیشتر می‌شود. به نظر من انتخابات ریاست جمهوری سال آینده، سخت و رقابتی است و شاید رقابتی‌ترین انتخابات میان دوره‌ای باشد که نتیجه‌اش قابل پیش‌بینی نیست.

سؤال مابقی پاسخ‌مانند: برنامه اصولگرایان برای اداره کشور چیست؟ ظاهرانه کاندید مشخص است نه برنامه؟

ایمانی: مگر آقای روحانی ۴ سال پیش برنامه مدونی داشت؟ همه نامزدها وقتی وارد عرصه می‌شوند، حرف‌هایی می‌زنند که کلیات ابوالبقات است؛ هیچ‌کدام از نامزدهای ما در هیچ انتخاباتی برنامه مدون و کاملی مثل برنامه ششم ندارند؛ حرف‌های کلی در حد شعار مطرح می‌شود که مثلاً در سیاست خارجی خواستار